

Evropské monitorovací centrum
pro drogy a drogovou závislost

ESPAD

Souhrn

Zpráva ESPAD za rok 2007

Užívání návykových látek mezi studenty v 35 evropských zemích

Právní upozornění

Tato publikace Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) je chráněna autorským právem. EMCDDA odmítá jakoukoli občanskoprávní či jinou odpovědnost za jakékoli důsledky vyplývající z použití údajů uvedených v tomto dokumentu. Obsah této publikace nemusí nutně vyjadřovat oficiální názory partnerů EMCDDA, členských států EU či jakékoli instituce nebo agentury Evropské unie nebo Evropských společenství.

Na internetu je k dispozici množství dalších informací o Evropské unii. Lze je získat prostřednictvím serveru Europa (<http://europa.eu>).

Tento souhrn je k dispozici v bulharštině, španělštině, češtině, dánštině, němčině, estonštině, řečtině, angličtině, francouzštině, italštině, lotyštině, litevštině, maďarštině, holandštině, polštině, portugalsštině, rumunštině, slovenštině, slovinštině, finštině, švédštině, turečtině a norštině. Všechny překlady byly provedeny Překladatelským střediskem pro instituce Evropské unie. Katalogové údaje jsou uvedeny v závěru této publikace.

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009

ISBN 978-92-9168-353-6

© Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2009

Kopírování je povoleno pouze se souhlasem autora.

Printed in Spain

VYTIŠTĚNO NA NEBĚLENÉM PAPIŘE

Obsah

Předmluva	4
Souhrn	5
Metodika a kvalita dat	5
Cigarety	5
Alkohol	6
Nelegální drogy	7
Ostatní návykové látky	10
Závěrečné poznámky	10
Klíčové údaje u drog	14

Autoři:

Björn Hibell, Švédská rada pro informace o alkoholu a jiných drogách (CAN), Stockholm, Švédsko.

Ulf Guttormsson, Švédská rada pro informace o alkoholu a jiných drogách (CAN), Stockholm, Švédsko.

Salme Ahlström, výzkum alkoholu a drog, agentura STAKES, Helsinky, Finsko.

Olga Balakireva, Ekonomický a prognostický ústav, NASU, Kyjev, Ukrajina.

Thoroddur Bjarnason, fakulta práv a sociálních věd, Univerzita v Akureyri, Island.

Anna Kokkevi, Univerzitní výzkumný ústav duševního zdraví, Atény, Řecko.

Ludwig Kraus, IFT Institut für Therapieforschung, Mnichov, Německo.

Bibliografické informace vztahující se ke zprávě v úplném znění:

Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A. a Kraus, L. (2009), The 2007 ESPAD report. Substance use among students in 35 European countries (Zpráva ESPAD za rok 2007. Užívání návykových látek mezi studenty v 35 zemích). Švédská rada pro informace o alkoholu a jiných drogách (CAN), Stockholm, Švédsko.

Informace o dostupnosti úplného znění zprávy lze nalézt na: <http://www.espad.org>

Předmluva

Je nám potěšením uveřejnit tento souhrn výsledků evropské školní studie z roku 2007 získaných v rámci projektu Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD). Tento souhrn jsme připravili ve 23 jazycích, abychom mu zajistili co nejširší distribuci v Evropě. Je doplňkem úplného znění zprávy, které je dostupné v angličtině.

Tento souhrn a jeho jazykové mutace vznikly díky rámcové spolupráci mezi Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) a projektem ESPAD. Naším společným cílem je rozšířit přístup k informacím a odborným poznatkům o konzumaci alkoholu a užívání jiných drog mezi studenty získávaným v rámci projektu ESPAD, zlepšit dostupnost, kvalitu a srovnatelnost dat ze školních studií a z údajů dostupných v této oblasti získat maximální analytický náhled na tuto problematiku.

Úkolem EMCDDA je shromažďovat, analyzovat a zveřejňovat přesné, objektivní, spolehlivé a srovnatelné informace o situaci v užívání drog v Evropě. Poznatky z projektu ESPAD jsou důležitým zdrojem informací, jež umožňují vytvořit portrét evropské mládeže. Projekt ESPAD zajišťuje jednotný přístup ke sběru informací o užívání návykových látek mezi patnáctiletými až šestnáctiletými studenty v Evropě a umožňuje vyhodnocovat trendy v průběhu času.

Činnost projektu ESPAD by nebyla možná bez velkorysé podpory švédské vlády, Švédského státního ústavu veřejného zdraví a skupiny Pompidou. Chceme při této příležitosti také poděkovat všem vládním i nevládním partnerům v zemích projektu ESPAD, kteří přispěli k financování, sběru dat, analýze a rozšiřování této významné práce.

Wolfgang Götz, ředitel EMCDDA

Björn Hibell, koordinátor projektu ESPAD

Souhrn

Hlavním cílem Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) je shromáždit srovnatelné údaje o užívání návykových látek mezi patnáctiletými až šestnáctiletými evropskými studenty za účelem sledování trendů v jednotlivých zemích a jejich vzájemného srovnávání. V rámci projektu ESPAD dosud proběhly čtyři vlny sběru dat. První studie byla provedena v roce 1995 a účastnilo se jí 26 zemí, zatímco sběr dat v roce 2007 proběhl v 35 státech. V tomto souhrnu jsou uvedeny klíčové výsledky průzkumu z roku 2007 a poznatky ohledně dlouhodobých trendů. V úvodní části je uveden stručný popis použité metodiky.

Projekt je založen na spolupráci nezávislých výzkumných týmů z jednotlivých zemí, které se účastnily projektu. V roce 2007 bylo ve studii ESPAD dotázáno více než 100 000 studentů z těchto zemí: Arménie, Belgie (Vlámsko), Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Faerské ostrovy, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Island, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Monako, Německo (7 spolkových zemí), Nizozemsko, Norsko, ostrov Man, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Ruská federace, Řecko, Slovenská republika, Slovinsko, Spojené království, Švédsko, Švýcarsko a Ukrajina.

Metodika a kvalita dat

Stejně jako v předchozích studiích ESPAD byl průzkum prováděn na základě jednotného dotazníku a standardizované metodiky, aby bylo dosaženo co nejvyšší srovnatelnosti získaných dat. Sběr dat probíhal převážně na jaře 2007, přičemž cílovou populací byli studenti narození v roce 1991 a jejich průměrný věk byl v době sběru dat 15,8 let.

Data byla sbírána pomocí dotazníků distribuovaných ve skupinách. Studenti vyplňovali dotazníky anonymně ve třídách za přítomnosti učitele nebo asistenta výzkumu, který průzkum vedl. Až na dvě výjimky byly vzorky tříd národně reprezentativní: v Německu studie proběhla v 7 ze 16 spolkových zemí a v Belgii byl sběr údajů omezen na nizozemsky mluvící část (Vlámsko).

Obsah mezinárodní zprávy vychází ze standardizovaných národních zpráv a souborů dat, které koordinátorům a

správci databáze poskytly jednotlivé země. V několika zemích se vyskytly menší problémy v oblasti metodiky, ale nikde nedosahovaly takové míry, aby byla ohrožena srovnatelnost výsledků, jejichž celková validita je u většiny zemí považována za vysokou. Lze předpokládat, že v jednotlivých zemích se lišil kulturní kontext, ve kterém studenti odpovídali na otázky.

Velikost vzorků v jednotlivých zemích se blížila doporučenému počtu 2 400 respondentů či byla větší, s výjimkou menších států, v nichž se výzkumu zúčastnil sice menší, ale stále významný počet studentů. V případě Dánska však malá velikost základního souboru v kombinaci s vysokým podílem studentů, kteří zanechali studia, způsobil, že výběrový vzorek byl příliš malý na to, aby mohl být považován za reprezentativní, a tedy plně srovnatelný.

Nevelké rozdíly v procentuálních odhadech mezi jednotlivými zeměmi nebo v průběhu času by měly být interpretovány s jistou mírou opatrnosti. S ohledem na velikost národních vzorků a použité metody výběru lze však zpravidla rozdíly větší než několik procentních bodů považovat s relativní jistotou za významné.

Cigarety

Dotazník obsahuje v úvodu několik otázek týkajících se kouření cigaret. V průzkumu z roku 2007 v průměru 58 % studentů v zúčastněných zemích udává, že alespoň jednou v životě zkusilo kouřit cigarety, a 29 % kouřilo cigarety během posledních 30 dnů. Dvě procenta všech studentů vykouřila alespoň jednu krabičku cigaret denně během posledních 30 dnů.

Pořadí zemí na žebříčku srovnání celoživotního užívání cigaret a relativně nedávného kouření (v posledních 30 dnech) jsou více méně stejná. Země s vysokou prevalencí kouření v posledních 30 dnech jsou Rakousko, Bulharsko, Česká republika a Lotyšsko (40–45 %) a země s nízkou prevalencí jsou Arménie, Island, Norsko a Portugalsko (7–19 %). K dispozici není žádný zřetelný geografický vzorec, ale mezi těmi, kteří udávají vyšší frekvenci kouření, jsou často studenti ze zemí střední a východní Evropy.

V zemích, kde kouří více studentů, se také častěji setkáváte s respondenty, kteří udávají, že cigarety si lze snadno opatřit. Ranný začátek kouření (ve věku 13 let nebo dříve) je na úrovni jednotlivých zemí spojen také s vysokou prevalencí kouření v posledním měsíci. V průměru 7 % studentů uvedlo, že kouřilo denně ve 13 letech či dříve. Denní kouření cigaret v tak ranném věku je obvyklejší mezi studenty z České republiky, Estonska, Lotyšska a Slovenské republiky (prevalence okolo 13 %) a nejméně obvyklé mezi studenty v Řecku a Rumunsku (okolo 3 %).

Hodnotíme-li všechny země společně, jsou rozdíly mezi pohlavími v roce 2007, pokud jde o kouření v posledních 30 dnech, zanedbatelné. V jednotlivých zemích lze však pozorovat velké rozdíly. Například v Arménii předčili chlapci dívky o 16 procentních bodů a naopak v Monaku předběhly dívky o 19 procentních bodů chlapce.

U kouření v posledních 30 dnech lze zaznamenat slabý pokles v průběhu času, neboť celková průměrná prevalence v zemích projektu ESPAD, u kterých jsou k dispozici srovnatelné údaje ze všech čtyř vln sběru dat, se snížila o 4 procentní body od roku 1995 do roku 2007. Omezíme-li srovnání na období od roku 1999 do roku 2007, je pokles u poměrně nedávného kouření sedm procentních bodů. V roce 1995 byl zaznamenán drobný celkový rozdíl mezi pohlavími (4 procentní body), avšak v roce 2007 tento rozdíl vymizel.

Pouze čtyři země se vymykají z dlouhodobě klesajícího trendu v kouření v nedávné době a vykazují vyšší hodnoty v roce 2007 než v roce 1995. Ve všech těchto zemích však došlo ke skutečnému nárůstu již v období mezi rokem 1995 a 1999 a poté byla situace relativně stabilní. Celkový trend u kouření v posledních 30 dnech je v tedy zemích, které se účastnily průzkumu ESPAD, klesající nebo alespoň stabilizovaný.

Alkohol

Podle průzkumu z roku 2007 ve všech zemích studie ESPAD nejméně dvě třetiny studentů pily alkohol alespoň jednou v životě, přičemž průměr v rámci všech zemí se blíží 90 %. Odpovídající průměrné hodnoty za posledních 12 měsíců jsou 82 % a za posledních 30 dnů 61 %. Tyto hodnoty zůstaly v období od roku 1995 do roku 2007 více méně stejné, pokud jde o celoživotní prevalenci a prevalenci v posledních 12 měsících, zatímco hodnoty konzumace v posledních 30 dnech rostly až do roku 2003 a poté mírně klesly v roce 2007, a to zejména u chlapců.

Mezi dvěma posledními průzkumy byl zaznamenán rovněž zřetelný pokles průměrného podílu studentů, kteří v posledních 30 dnech konzumovali pivo a/nebo víno.

Výše uvedené průměrné hodnoty jsou samozřejmě výsledkem velmi rozdílných hodnot zaznamenaných u jednotlivých zemí. Například konzumaci alkoholu v posledních 30 dnech hlásilo 80 % studentů v Rakousku a Dánsku (omezená srovnatelnost), ale pouze 31 % na Islandu a 35 % v Arménii.

Hodnoty celoživotní prevalence, prevalence v posledních 12 měsících a prevalence v posledních 30 dnech jsou téměř stejné u chlapců i dívek. U vyšší frekvence pití v uvedených časových horizontech (40, 20 a 10krát) jsou však hodnoty obvykle vyšší u chlapců. Takto vysokou frekvenci pití udávají zejména studenti v Rakousku a Německu (7 spolkových zemí), zatímco v severských zemích Finsku, Islandu, Norsku a Švédsku tak často pije pouze velmi málo studentů.

Celková spotřeba alkoholu při poslední konzumní příležitosti je obvykle nízká v zemích, kde studenti pijí často, například v Řecku, a naopak je tomu u zemí s nízkou četností konzumace. Mezi země s takovýmto vzorcem patří severské země Finsko, Island, Norsko a Švédsko. Výjimky z tohoto vzorce však představují Dánsko (omezená srovnatelnost) a Rakousko, kde studenti udávají vysokou četnost konzumace i velké množství zkonsumovaného alkoholu. V zemích s největší průměrnou spotřebou, tj. v Dánsku (omezená srovnatelnost) a na ostrově Man, je množství, které student v průměru vypije, 3–4krát vyšší než v zemích s nejnižší průměrnou spotřebou (Arménie a Kypr).

Téměř ve všech zemích konzumují chlapci větší množství alkoholu než dívky. V tomto ohledu se nejvíce odlišuje Island, kde dívky uvádějí větší množství vypitého alkoholu než chlapci. Ve velké většině zemí je mezi chlapci nejčastěji konzumovaným nápojem pivo, zatímco destiláty jsou nejrozšířenějším nápojem mezi dívkami v o něco více než polovině zemí.

Celkově je nejčastěji konzumovaným nápojem pivo, které se podílí zhruba ze 40 % na celkové spotřebě alkoholu při poslední konzumní příležitosti, následují destiláty - 30 % a víno - 13 %. Pivo je ještě rozšířenější mezi chlapci, u kterých tvoří zhruba polovinu jejich celkové spotřeby při poslední konzumní příležitosti. U dívek je patrné rovnoměrnější rozložení, přičemž nejvýznamnějším druhem alkoholu jsou destiláty, které představují zhruba jednu třetinu celkové konzumace.

Na úrovni jednotlivých zemí udávaná spotřeba alkoholu při poslední konzumní příležitosti do značné míry koresponduje s vnímanou mírou intoxikace při této příležitosti. V zemích, kde studenti udávají, že zkonsumovali větší množství alkoholu, udávají také vyšší míru intoxikace.

V průměru polovina studentů, kteří se účastnili studie ESPAD, byla alespoň jednou v životě intoxikována do té míry, že měla problémy s chůzí, s mluvením nebo zvracela. U 39 % studentů k tomu došlo v posledních 12 měsících a u 18 % v posledních 30 dnech. V jednotlivých zemích byly zaznamenány rozdíly mezi pohlavími ve frekvenci opilosti, kdy v některých zemích byla vyšší čísla u chlapců a v jiných u dívek, zatímco u průměrných hodnot v rámci studie ESPAD rozdíly mezi pohlavími zaznamenány nebyly.

U zemí, kde velký počet studentů udává opilost v posledních 12 měsících, je obvykle velmi častý výskyt opilosti v posledních 30 dnech. Mezi země, v nichž četní studenti udávají opilost tak často, patří Dánsko (omezená srovnatelnost), ostrov Man, Spojené království a Rakousko, přičemž hodnoty výskytu opilosti v posledních 30 dnech se v těchto zemích pohybují od 49 do 31 %. Mezi zeměmi na opačném konci spektra je Arménie (2 %) a Kypr (9 %).

Dalším způsobem měření opilosti bylo zkoumat, jak často studenti vypili pět nebo více sklenic alkoholu při jedné příležitosti. Tento ukazatel „konzumace nadměrných dávek alkoholu při jedné konzumní příležitosti“ vykazuje do jisté míry odlišný vzorec, než je tomu u otázky týkající se intoxikace. Některé země vykazují vysoké hodnoty u obou ukazatelů, například Dánsko (omezená srovnatelnost), ostrov Man a Spojené království. Jsou však země, kde četní studenti uvádějí pití nadměrných dávek alkoholu v posledních 30 dnech, i když tyto země jsou poměrně nízko na žebříčku výskytu opilosti za stejné období. Mezi takové země patří například Malta, Portugalsko, Estonsko a Lotyšsko.

V průměru 43 % studentů dotázaných v rámci studie ESPAD uvádělo konzumaci nadměrných dávek alkoholu v posledních 30 dnech, a to častěji chlapci (47%) než dívky (39%). Chlapci také vedli ve velké většině zemí. U několika málo zemí byly hodnoty přibližně stejné, ale jsou i země, v nichž tuto konzumaci udávalo více dívek než chlapců. Nejvýraznějším příkladem je Norsko, kde konzumaci nadměrných dávek alkoholu v posledních 30 dnech uvedlo 42 % dívek a 35 % chlapců.

V průměru konzumace nadměrných dávek alkoholu v posledních 30 dnech vzrostla mezi lety 1995 a 1999, ale také v období 2003 až 2007, kdy k tomuto zvýšení došlo zejména u dívek, jejichž konzumace se zvýšila z 35 na 42 %. V roce 1995 byla konzumace nadměrných dávek alkoholu při jedné příležitosti v průměru mnohem častější u chlapců než u dívek, ale tento rozdíl se v roce 2007 výrazně snížil. Mezi země s průběžně rostoucím trendem ve všech čtyřech vlnách sběru dat patří Chorvatsko, Česká republika, Malta, Portugalsko a Slovenská republika.

Nárůst v nedávném období lze konstatovat u více než poloviny zemí. Nejvýraznější nárůst v období od roku 2003 do roku 2007 lze konstatovat u Portugalska, kde podíl studentů, kteří udávají konzumaci nadměrných dávek alkoholu v posledních 30 dnech, vzrostl z 25 na 56 %, tj. o 31 procentních bodů. Mezi další země s velkým nárůstem patří Polsko (které se po poklesu v roce 2003 přiblížilo zpět k hodnotě z roku 1999) (16 procentních bodů), Francie (15), Chorvatsko (14) a Bulharsko (12).

Mnoho studentů udávalo, že mělo v posledních 12 měsících problémy související s konzumací alkoholu. V průměru 15 % dotazovaných odpovědělo, že mělo problémy ve vztazích s rodiči, a přibližně stejný počet (13 %) uváděl „sníženou výkonnost ve škole nebo v práci“, „problémy ve vztazích s přáteli“ a „rvačku“. Mezi země, v nichž četní studenti udávali problémy v souvislosti s konzumací alkoholu, patří Bulharsko, ostrov Man, Spojené království a Lotyšsko. Na úrovni zemí je pozitivní korelace mezi výskytem problémů a intoxikací v posledních 30 dnech.

Většina problémů souvisejících s alkoholem se v průměru častěji vyskytuje u chlapců. To je nejzřetelnější v případě „rvaček“ a „nesnází s policií“. U některých problémů jsou však průměry přibližně stejné a u jednoho z nich („problémy ve vztazích s přáteli“) dokonce o něco vyšší u dívek.

Nelegální drogy

Třetina studentů v zemích, kde probíhala studie ESPAD, považuje konopné látky za snadno dostupné. Chlapci je pokládají za o něco snadněji dostupné než dívky, i když rozdíl mezi pohlavími je velmi malý. Amfetaminy a extáze nejsou považovány za tak snadno dostupné jako konopné látky.

Souhrnná tabulka. Vybrané klíčové ukazatele podle zemí (v procentech, pokud není uvedeno jinak), studie ESPAD 2007

	Kouření cigaret v posledních 30 dnech	Konzumace alkoholu v posledních 12 měsících	Opilost v posledních 12 měsících	Spotřeba alkoholu (v cl, na 100 %) při poslední konzumní příležitosti	Celoživotní užívání konopných látek	Celoživotní užívání jakékoliv nelegální drogy s výjimkou konopných látek ¹	Celoživotní užívání těkavých átek ²	Celoživotní užívání trankvilizérů či sedativ bez lékařského předpisu	Celoživotní užívání alkoholu v kombinaci s léky ³
Arménie	7	66	8	1.6	3	2	5	0	1
Rakousko	45	92	56	5.5	17	11	14	2	12
Belgie (Vlámsko)	23	83	29	4.3	24	9	8	9	4
Bulharsko	40	83	45	3.5	22	9	3	3	3
Chorvatsko	38	84	43	5.2	18	4	11	5	8
Kypr	23	79	18	2.1	5	5	16	7	3
Česká republika	41	93	48	4.5	45	9	7	9	18
Estonsko	29	87	42	5.1	26	9	9	7	5
Faerské ostrovy	33	..	41	..	6	1	8	3	6
Finsko	30	77	45	5.7	8	3	10	7	9
Francie	30	81	36	3.6	31	11	12	15	6
Německo (7 spolkových zemí)	33	91	50	5.1	20	8	11	3	7
Řecko	22	87	26	3.1	6	5	9	4	3
Maďarsko	33	84	42	4.0	13	7	8	9	12
Island	16	56	..	4.1	9	5	4	7	4
Irsko	23	78	47	..	20	10	15	3	7
ostrov Man	24	93	61	7.3	34	16	17	7	12
Itálie	37	81	27	3.6	23	9	5	10	4
Lotyšsko	41	89	45	..	18	11	13	4	8
Litva	34	87	43	4.0	18	7	3	16	5
Malta	26	87	38	3.9	13	9	16	5	11
Monako	25	87	35	2.5	28	10	8	12	5
Nizozemsko	30	84	36	4.9	28	7	6	7	4
Norsko	19	66	40	5.9	6	3	7	4	4
Polsko	21	78	31	3.9	16	7	6	18	5
Portugalsko	19	79	26	..	13	6	4	6	3
Rumunsko	25	74	26	2.5	4	3	4	4	4
Rusko	35	77	40	2.8	19	5	7	2	4
Slovenská republika	37	88	50	4.2	32	9	13	5	12
Slovinsko	29	87	43	4.5	22	8	16	5	4
Švédsko	21	71	37	5.2	7	4	9	7	7
Švýcarsko	29	85	41	3.9	33	7	9	8	6
Ukrajina	31	83	32	2.8	14	4	3	4	1
Spojené království	22	88	57	6.2	29	9	9	2	7
Průměr (nevážený)	29	82	39	4.2	19	7	9	6	6
Dánsko ⁴	32	94	73	7.5	25	10	6	5	6

¹ „Jakákoliv nelegální droga s výjimkou konopných látek“, zahrnuje extázi, amfetaminy, LSD a jiné halucinogeny, crack, kokain a heroin.² Těkavé látky: „... (lepidla apod.) s cílem dostat se do nálady“.³ „s cílem dostat se do nálady“ kromě Kypru („cítit se jinak“) a Rumunska („cítit se lépe“).⁴ Dánsko: omezená srovnatelnost.

Podle průzkumu z roku 2007 vyzkoušelo jakoukoliv nelegální drogu alespoň jednou v životě průměrně 23 % chlapců a 17 % dívek. Pojem „jakákoliv nelegální droga“ zahrnuje konopné látky, amfetaminy, kokain, crack, extázi, LSD a heroin. Udávané užití nelegálních drog se mezi jednotlivými zeměmi významně liší. V České republice jej udává téměř polovina (46 %) studentů a relativně velký počet studentů (zhruba třetina) ve Francii, na ostrově Man, ve Slovenské republice a Švýcarsku. Na Kypru, Faerských ostrovech, v Norsku a Rumunsku uvedlo užití nelegálních drog jen asi 6 % dotázaných. Nižší prevalence se vyskytuje často v severských zemích a v zemích východní Evropy.

U naprosté většiny studentů, kteří vyzkoušeli nějakou nelegální drogu, se jednalo o konopné látky. Celoživotní užívání konopných látek udalo 19 % studentů, zatímco 7 % studentů vyzkoušelo jednu nebo více ostatních drog z uvedeného seznamu. Následuje extáze, kokain a amfetaminy, které se dělí o druhé místo (3 % u všech tří drog), méně často pak bylo hlášeno užití LSD, cracku a heroínu (1–2 %). Bulharsko, Estonsko, ostrov Man, Lotyšsko a Slovenská republika patří mezi prvních pět zemí, pokud jde o celoživotní užívání extáze v roce 2007 (prevalence okolo 6–7 %).

Dalšími drogami, kterých se dotazník týkal, které ale nebyly uvedeny v seznamu nelegálních drog, byly halucinogenní houby, GHB a anabolické steroidy. Celoživotní užívání halucinogenních hub udaly 3 % dotazovaných, zatímco GHB a steroidů uvedlo 1 % a stejný počet dotazovaných uvedl zkušenosti s injekčním užíváním drog.

Vzhledem k tomu, že konopné látky jsou nejčastěji užívanými nelegálními drogami, je užitečné podívat se na tyto návykové látky blíže. Užití konopných látek v posledních 12 měsících hlásilo 14 % všech studentů, zatímco užití v posledních 30 dnech uvedlo 9 % chlapců a 6 % dívek (7 % v průměru). Ve dvou zemích s nejvyšší prevalence (Česká republika a ostrov Man) uvedl užití konopných látek v posledních 30 dnech každý šestý student, což svědčí o pravidelnější konzumaci konopných látek v těchto zemích. V Arménii, na Faerských ostrovech, ve Finsku, Norsku, Rumunsku a Švédsku uvedla takové užití pouze 1–2 % dotázaných studentů. Vysokou prevalenci vykazují nejčastěji země západní Evropy.

Ve většině zemí, i když ne ve všech, užilo konopné látky v posledních 30 dnech více chlapců než dívek, a to zejména v zemích s vysokou prevalencí. V zemích, kde užití

konopných látek v posledních 30 dnech udává velký počet studentů, také v mnoha případech řada studentů uvádí, že měli příležitost vyzkoušet konopné látky, ale neučinili tak.

Poměrně vysoká prevalence užívání konopných látek mezi mladými lidmi v Evropě vyvolává otázku možných negativních důsledků těchto drog pro jednotlivce a společnost. Riziko problémů souvisejících s konopnými látkami bylo vyhodnoceno v 17 zemích projektu ESPAD, které poskytly odpovídající údaje, a to analýzou souboru dat odpovědí na doplňkový screeningový dotazník zaměřený na užívání konopných látek. Celkově každý sedmý student, který užil konopné látky v posledním roce (14 %), byl klasifikován jako jedinec, u kterého je vysoké riziko vzniku problémů souvisejících s konopnými látkami a průměrná prevalence vysoce rizikových uživatelů ve všech zemích byla 2 %. Mezi zeměmi byly konstatovány specifické rozdíly, pokud jde o riziko škod souvisejících s konopnými látkami, přičemž procentuální podíl vysoce rizikových uživatelů v populaci odpovídá prevalenci užívání konopných látek v jednotlivých zemích. Jinými slovy výskyt vysoce rizikových uživatelů se na úrovni populace zvyšuje zároveň s rostoucí prevalencí užívání konopných látek.

V zemích projektu ESPAD, u kterých jsou k dispozici srovnatelné údaje u všech čtyř vln sběru dat, udávalo celoživotní prevalenci užívání nelegálních drog v roce 1995 12 % studentů a tato hodnota vzrostla na 21 % v roce 2003. Výsledky z roku 2007 nicméně naznačují, že se rostoucí trend v užívání nelegálních drog zastavil, protože v tomto roce udávalo zkušenosti s těmito drogami pouze 18 % studentů. Tento vývoj je v podstatě stejný u obou pohlaví, přičemž dívky jsou vždy o pět procentních bodů níže než chlapci.

Přestože celkový trend mezi lety 2003 a 2007 je klesající, několik zemí vykázalo v roce 2007 nárůst. U Estonska a Slovenské republiky lze konstatovat souvislý nárůst mezi jednotlivými čtyřmi body měření (1995–2007) a také Česká republika, Litva a Malta vykazují celkově rostoucí trend, vezmeme-li do úvahy toto období celkově.

Žádná země nevykazuje souvislý pokles, avšak v Irsku a Spojeném království užívání nelegálních drog výrazně klesá, posuzujeme-li období celkově (pokles o cca 14 procentních bodů), a stejně tak zaznamenaly slabý pokles i Faerské ostrovy (o 6 procentních bodů v období 1995–2007). Není bez zajímavosti, že i když Estonsko a Spojené království vykazují v roce 2007 stejnou prevalenci (cca 28 %), dosáhly této hodnoty z opačných

směrů; v případě Estonska se jedná o zvýšení z 8 % zaznamenaných v roce 1995 a v případě Spojeného království o pokles ze 42 %.

Vzhledem k tomu, že mezi užíváním nelegálních drog a užíváním konopných látek je v jednotlivých zemích vysoká kovariance, zcela přirozeně je vývoj celoživotního užívání konopných látek více méně stejný jako u všech nelegálních drog popsanych výše. U chlapců je mírně vyšší výskyt relativně nedávného užití konopných látek, přičemž rozdíl mezi pohlavími se v průběhu daného období nemění.

Celkově se zdá, že nárůst užívání nelegálních drog zaznamenaný v zemích projektu ESPAD mezi lety 1995 a 2003 se přinejmenším zastavil, ne-li poklesl, zejména s ohledem na to, že v žádné zemi nebyl mezi lety 2003 a 2007 zaznamenán nárůst nedávného užití konopných látek.

Ostatní návykové látky

Celoživotní užívání trankvilizérů či sedativ bez lékařského předpisu je nejčastěji hlášeno v Polsku, Litvě, Francii a Monaku, kde asi 15 % studentů uvádí takovéto užívání v průzkumu z roku 2007, zatímco nejnižší hodnoty vykazují studenti v Arménii, Rakousku, Rusku a Spojeném království (0–2 %). V průměru udává užití těchto drog bez lékařského předpisu o něco více dívek než chlapců (8 % oproti 5 %) a v osmi nejvýše umístěných zemích užilo tyto drogy dvakrát tolik dívek jako chlapců. Asi v polovině sledovaných zemí však není žádný rozdíl v užívání těchto drog jednotlivými pohlavími, o kterém by se dalo hovořit. Celkový trend v meziobdobí let 1995 a 2007 je poměrně stabilní, a to jak posuzujeme-li zvlášť obě pohlaví, tak jednotlivé země.

V roce 2007 hlásilo konzumaci alkoholu v kombinaci s léky s cílem „dostat se do nálady“ v průměru 6 % studentů. Tuto kombinaci užilo o něco více dívek než chlapců (8 % oproti 5 %). Tato proměnná vykazuje určité podobnosti s proměnnou týkající se užívání výše uvedených farmaceutických drog. Za prvé, podíl studentů, kteří uvádějí celoživotní prevalence u těchto dvou proměnných je více méně stejný. Za druhé, toto chování je poměrně ustálené v průběhu času, alespoň v průměru v zemích, kde jsou tato data k dispozici pro všechny čtyři vlny sběru dat (s výjimkou rostoucího trendu v České republice a Slovenské republice a klesajícího trendu ve Finsku, Švédsku a Spojeném království). A konečně ze třetí, toto je další z několika málo proměnných, kde jsou dívky v průběhu času neustále ve většině. Dívky jsou v období 1995–2007

o čtyři procentní body před chlapci. Zemí s nejvyšším celoživotním užíváním alkoholu v kombinaci s léky v roce 2007 je Česká republika (18 %), zatímco zvlášť nízkou úroveň vykazuje Arménie a Ukrajina (1 %).

Studenti na Kypru, ostrově Man, Maltě a ve Slovinsku uvádějí nejvyšší celoživotní prevalence inhalování těkavých látek v roce 2007 (16 %), zatímco v Bulharsku, Litvě a na Ukrajině uvádějí tuto prevalence pouze 3 %. Průměrné celoživotní užívání těkavých látek v rámci všech zemí projektu ESPAD je 9 %, přičemž ze souhrnného hlediska nejsou v tomto užívání žádné rozdíly mezi pohlavími. Výskyt užití v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech následuje za celoživotním užíváním poměrně pravidelně ve všech zemích. Z geografického hlediska nelze vypořádat žádný charakteristický vzorec - nejvyšší výskyty inhalování těkavých látek jsou hlášeny v různých částech Evropy. Celoživotní prevalence zůstávají v období 1995–2007 v zemích, u kterých jsou k dispozici data pro všechny čtyři vlny sběru dat, relativně stálé. Největší pokles zaznamenala Litva a Spojené království (o cca 12 procentních bodů), zatímco ve Finsku a Slovenské republice je patrný opačný vývoj (nárůst o 6 bodů).

Závěrečné poznámky

Je dobře známo, že na individuální úrovni často existuje souvislost mezi užíváním různých návykových látek. Hodnotíme-li všechny země společně, ukazují data z roku 2007 na zřejmou souvislost mezi užíváním různých návykových látek, přičemž lze učinit závěr, že v zemích, kde nedávné užití alkoholu a intoxikaci (v posledních 30 dnech) uvádí velký počet studentů, bude pravděpodobně i více studentů uvádět zkušenosti s nelegálními drogami, těkavými látkami a konzumací alkoholu v kombinaci s léky a naopak. Užívání trankvilizérů či sedativ bez lékařského předpisu nicméně při celkovém hodnocení všech zemí nevykazuje žádnou korelaci s výše jmenovanými látkami.

Pro přehled výsledků z roku 2007 podle zemí bylo vybráno devět klíčových proměnných: konzumace jakéhokoliv alkoholu v posledních 12 měsících, opilost v posledních 12 měsících, spotřeba alkoholu (100 %) při poslední konzumní příležitosti, kouření cigaret v posledních 30 dnech, celoživotní užívání marihuany či hašiše (konopných látek), celoživotní užívání jakéhokoliv nelegální drogy s výjimkou konopných látek, celoživotní užívání těkavých látek, celoživotní užívání trankvilizérů či sedativ bez lékařského předpisu a celoživotní užívání alkoholu v kombinaci s léky s cílem „dostat se do nálady“.

Prevalence klíčových proměnných u jednotlivých zemí jsou porovnány vždy s celkovým průměrem všech zemí. Mezi zeměmi, jejichž skóre se pohybuje nad průměrem nebo kolem průměru u většiny z devíti ukazatelů, jsou Rakousko, Česká republika, Dánsko (omezena srovnatelnost), Německo (7 spolkových zemí), ostrov Man, Slovenská republika a Spojené království. Země, jejichž výsledky se pohybují většinou okolo průměru nebo pod průměrem, jsou Arménie, Kypr, Řecko, Island, Portugalsko a Rumunsko. Mezi tyto země by mohly být zařazeny také Faerské ostrovy, a to i přesto, že u nich chybí informace o dvou proměnných.

Dvě geograficky vzdálené země, Arménie a ostrov Man, jsou si nejméně vzdáleny, pokud jde o užívání návykových látek. U všech srovnávaných klíčových proměnných jsou hodnoty udávané studenty v Arménii hluboko pod průměrem, zatímco hodnoty udávané studenty na ostrově Man jsou výrazně nad průměrem u všech ukazatelů vyjma dvou. Například opilost v posledních 12 měsících, celoživotní užívání konopných látek nebo užívání jiných drog než konopných látek udává zhruba desetkrát více studentů na ostrově Man než v Arménii.

Pět ze sedmi výše uvedených zemí s vysokým skóre u klíčových proměnných jsou země, které spolu vzájemně sousedí a jsou umístěny více méně v centru Evropy. Další dvě, ostrov Man a Spojené království, spolu hraničí a nejsou příliš vzdálené od ostatních zemí uvádějících vysoké prevalence. Šest zemí (resp. sedm, zahrneme-li i Faerské ostrovy) bylo citováno výše jako země, které vykazují nízké míry prevalence u klíčových proměnných. Tyto země nejsou nijak vzájemně geograficky seskupeny. Naopak, jsou umístěny poměrně daleko od sebe a jsou roztroušeny po celé Evropě. S výjimkou Rumunska se země s nízkou prevalencí nacházejí na hranicích evropského kontinentu.

Celkové trendy v užívání návykových látek vykazují u všech zemí, pro které jsou k dispozici data ze všech čtyř vln sběru dat, mírně odlišný vývoj v závislosti na zkoumané proměnné. Pokles kouření cigaret v posledních 30 dnech lze pozorovat v průběhu celého období. Rozdíl mezi pohlavími představoval čtyři procentní body v roce 1995, ale tato nepatrná diference zcela vymizela v roce 2007. Rostoucí trend v celoživotním užívání nelegálních drog, především konopných látek, který byl zaznamenán v období mezi lety 1995 a 2003, se zastavil; v roce 2007 byla tato hodnota o tři procentní body nižší než v roce 2003. Konzumace alkoholu v posledních 12 měsících, celoživotní užívání trankvilizérů či sedativ bez předpisu,

celoživotní užívání alkoholu v kombinaci s léky a celoživotní užívání těkavých látek nevykazují téměř žádné změny v průběhu jednotlivých čtyř vln sběru dat. U nelegálních drog nebo jiných uvedených návykových látek nejsou patrné žádné změny v rozdílech jejich užívání z hlediska pohlaví.

Rostoucí trend je však patrný u pití nadměrných dávek alkoholu v období 1995–2007 (nárůst o 9 procentních bodů). Tento trend do značné míry vysvětluje rostoucí prevalence zaznamenaná u dívek v mnoha zemích. Většina ukazatelů užívání návykových látek vykazuje v průměru nedávno (2003–2007) ustálený nebo mírně klesající trend, s výjimkou konzumace nadměrných dávek alkoholu.

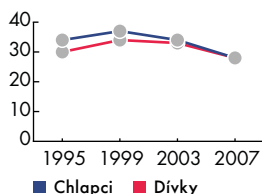
Celkový dojem z dlouhodobých změn v užívání návykových látek mezi studenty dotazovanými v rámci studie ESPAD, založený na údajích ze zemí, u kterých jsou tato data k dispozici, je tedy takový, že došlo ke zlepšení situace, s výjimkou konzumace nadměrných dávek alkoholu při jedné příležitosti, která vykazuje za dané období zvýšení.

Trendy v jednotlivých zemích se však mohou od tohoto celkového dojmu lišit. Pokud jde o nedávné změny, častý sklon vykazovat pokles hodnot užívání návykových látek u mnoha proměnných mají studenti v Belgii (Vlámsko), na Islandu, v Irsku, Švýcarsku a Spojeném království. Země, kde došlo relativně nedávno ke zvýšení, jsou Lotyšsko a Slovenská republika. Smíšený vývoj je patrný ve Francii, Portugalsku a Slovinsku, kde ukazatele konzumace alkoholu vykazují rostoucí trend, zatímco užívání jiných návykových látek, jako jsou nelegální drogy, zaznamenává pokles. Opačnou situaci lze pozorovat v Litvě a Rusku (Moskva), kde klesá konzumace alkoholu a kouření, zatímco užívání nelegálních drog stoupá.

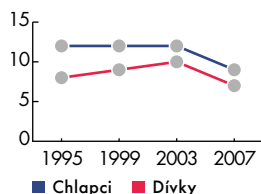
Za zmínku stojí také dlouhodobé trendy v některých zemích. Příkladem země, u níž většina ukazatelů užívání návykových látek nevykazuje žádné zvýšení ani u jednoho ze čtyř průzkumů, je Spojené království. U většiny srovnávaných proměnných vykazují britští studenti dokonce pokles nebo alespoň ustálení stavu. Příklady dalších zemí, které vykazují celkově alespoň stabilizovanou situaci a klesající trend u mnoha proměnných v celém období, jsou Finsko, Island, Irsko a Švédsko.

Země, které vykazují spíše rostoucí než klesající dlouhodobé trendy jsou Česká republika a Slovenská republika. Do určité míry to platí i u Estonska a Litvy, a to i přesto, že údaje z poslední vlny sběru dat z roku 2007

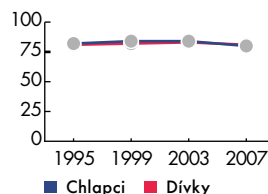
Souhrnný graf. Vývojové trendy v 16 ukazatelích užívání návykových látek podle pohlaví. 1995–2007. Procentní průměry zahrnující 17–20 zemí, které poskytly údaje o trendech pro každou proměnnou.

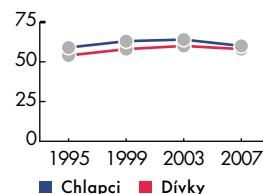
Kouření cigaret v posledních 30 dnech podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

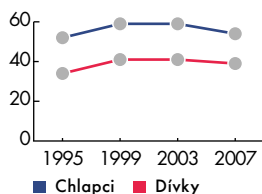
Denní kouření cigaret ve věku 13 let či dříve podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

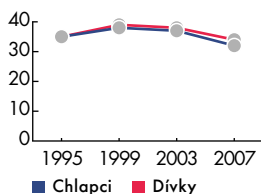
Konzumace jakéhokoliv alkoholického nápoje v posledních 12 měsících podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 19 zemí.

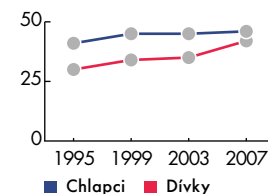
Konzumace jakéhokoliv alkoholického nápoje v posledních 30 dnech podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 19 zemí.

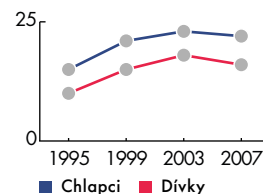
Konzumace piva v posledních 30 dnech podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

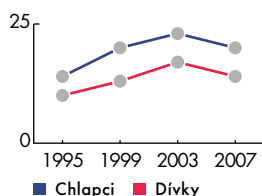
Konzumace vína v posledních 30 dnech podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

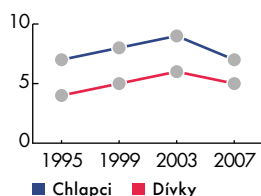
Podíl dotazovaných, kteří udávají konzumaci pěti a více sklenic alkoholu při jedné příležitosti v posledních 30 dnech. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 17 zemí.

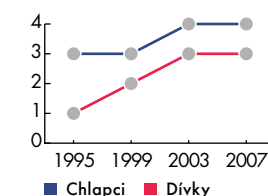
Celoživotní užívání jakékoliv nelegální drogy podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

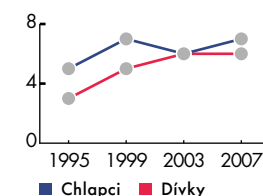
Celoživotní užívání marihuany nebo hašiše podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

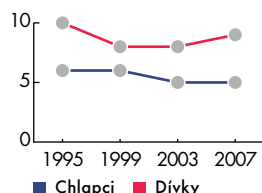
Užití marihuany nebo hašiše v posledních 30 dnech podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 19 zemí.

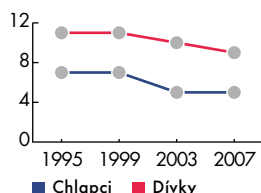
Užití konopných látek ve věku 13 let nebo dříve podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 19 zemí.

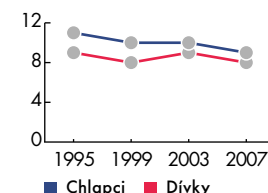
Celoživotní užívání jakékoliv nelegální drogy s výjimkou marihuany nebo hašiše podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

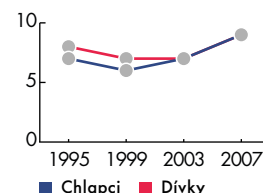
Celoživotní užívání trankvilizérů či sedativ bez lékařského předpisu podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 20 zemí.

Celoživotní užívání alkoholu v kombinaci s léky podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 17 zemí.

Celoživotní užívání těkavých látek podle pohlaví. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 18 zemí.

Celoživotní abstinence od tabáku, alkoholu, těkavých látek, trankvilizérů či sedativ a nelegálních drog. 1995–2007. Údaje v %. Průměry zahrnující 17 zemí.

v některých případech směřují ke stabilizaci (ne však k návratu na nižší hodnoty z 90. let minulého století). Dlouhodobý pokles v užívání návykových látek vykazují často země západní Evropy, zatímco zvýšení je patrné spíše u zemí východní Evropy. To platí zejména pro nedávná zvýšení v období mezi lety 2003 a 2007.

Stručně řečeno vývoj trendů za období 12 let trvání projektu ESPAD ukazuje na pokles kouření ve většině zemí. Situace je více méně beze změn, pokud jde o konzumaci alkoholu v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech. Naproti tomu pití nadměrných dávek alkoholu při jedné konzumní příležitosti vykazuje slabý, ale neustálý růst během celého období. V užívání nelegálních drog stále převažují konopné látky. Čtyři ze šesti zemí, které v roce 2003 uváděly nejvyšší prevalenci užívání konopných látek, vykazují pokles v roce 2007, přičemž ani jedna země nevykazuje nárůst prevalence nedávného užití konopných látek (v posledních 30 dnech). Pokud jde o užívání nelegálních drog, celkový

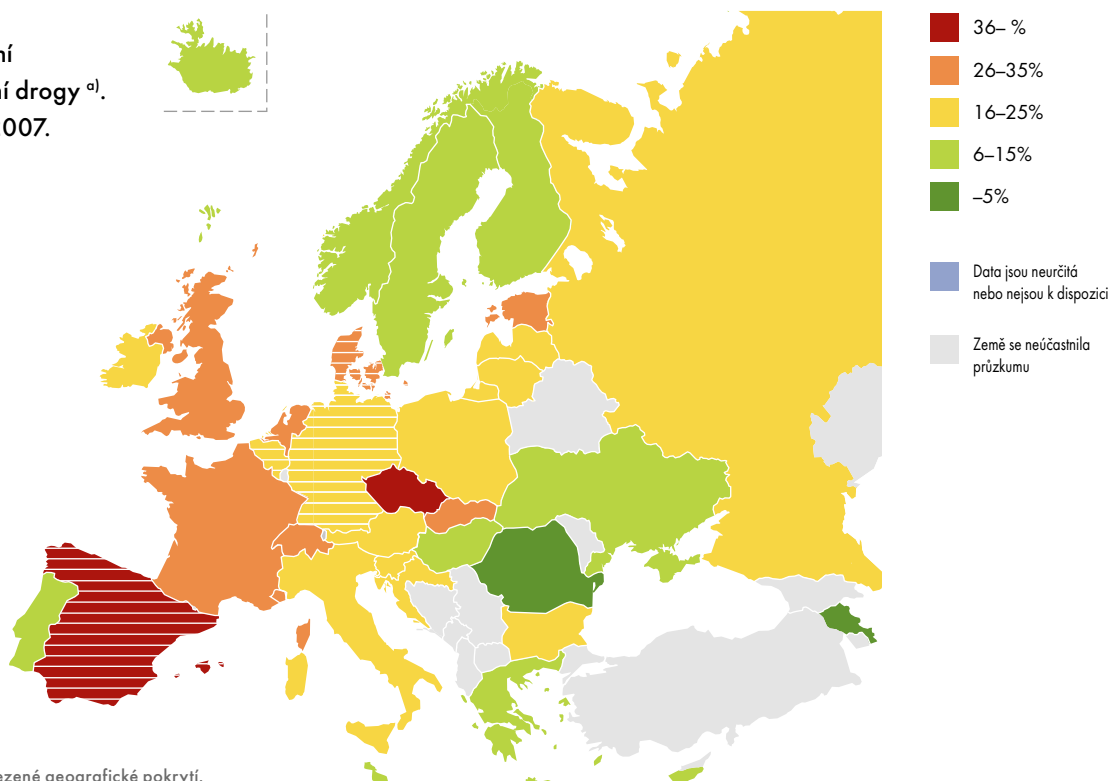
dojem je takový, že rostoucí trend zaznamenaný v letech 1995 až 2003 se nyní zastavil, neboť hodnoty v roce 2007 jsou o něco nižší než v roce 2003.

Čtvrtá vlna sběru dat v rámci projektu ESPAD v roce 2007 přinesla mnoho nových a důležitých informací o změnách v užívání návykových látek mezi studenty. Čím více sběrů dat v budoucnosti proběhne, tím přesněji budou tyto trendy zachyceny. Netrpělivě očekáváme další průzkum, abychom zjistili, zda bude trend změn v užívání nelegálních drog a pokles spotřeby cigaret pokračovat a zda pití nadměrných dávek alkoholu bude nadále častější. Příští sběr dat bude zajímavý nejen z tohoto důvodu, ale také proto, že to bude první srovnávací studie pro nově zařazené země (Arménii a Monako) i pro pět dalších nově zařazených zemí, ve kterých probíhal mimořádný sběr dat v roce 2008. Doufáme, že příštího průzkumu se bude účastnit ještě více evropských zemí, které se tak připojí k více než 40 zemím, které se projektu ESPAD již účastní.

Klíčové údaje u drog

Graf 1a

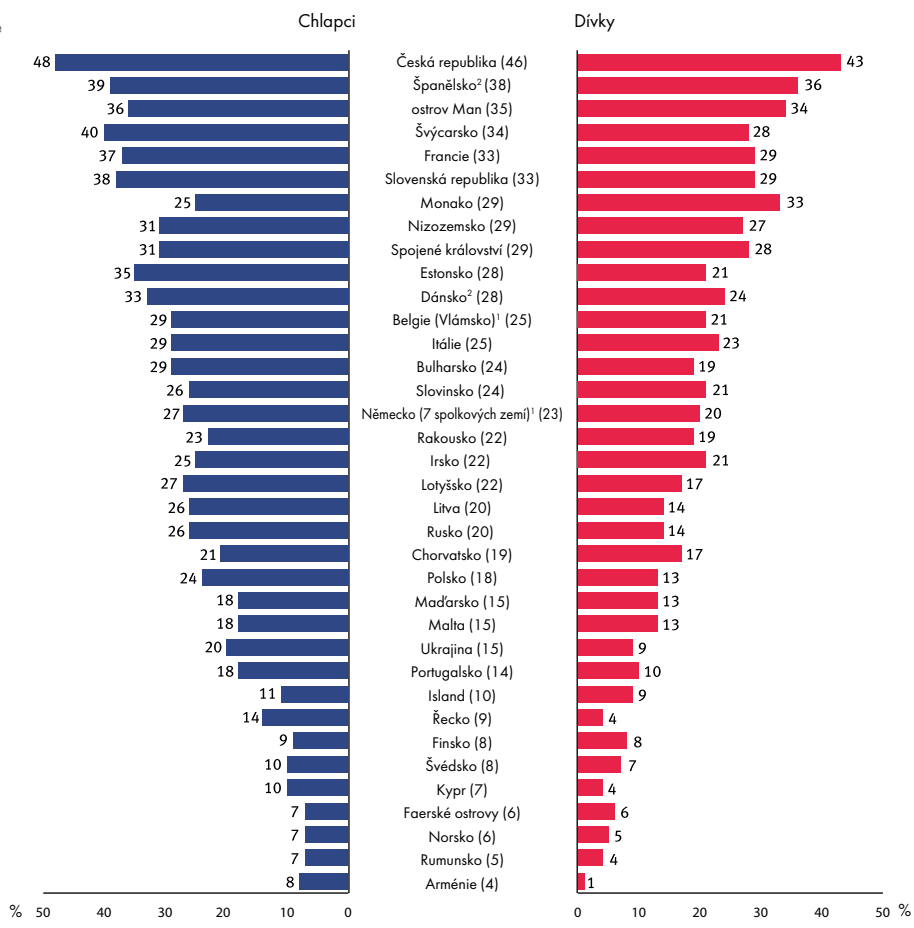
Celoživotní užívání
jakékoliv nelegální drogy^{a)}.
Všichni studenti. 2007.
Údaje v %.

¹⁾ Belgie a Německo: omezené geografické pokrytí.

²⁾ Dánsko a Španělsko: omezená srovnatelnost.

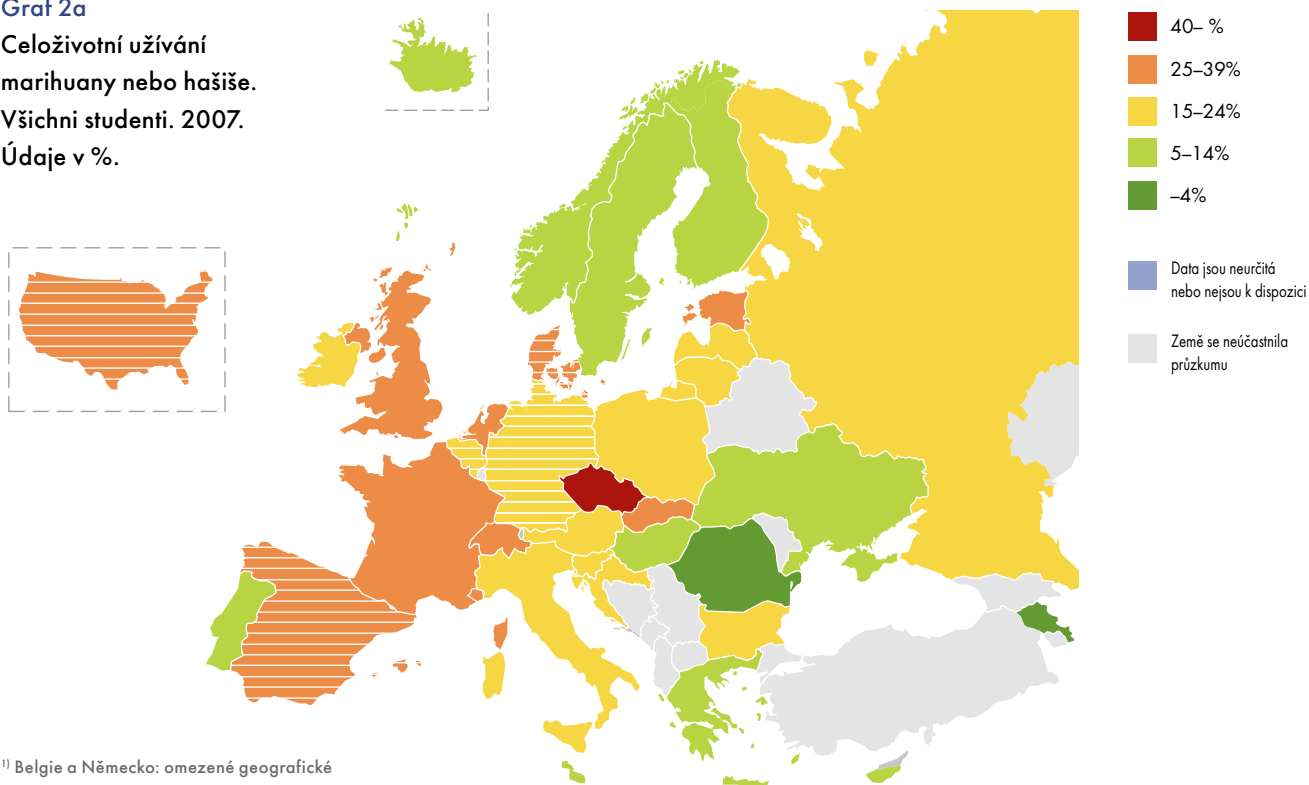
¹⁾ „Jakákoliv nelegální droga“ zahrnuje konopné látky, extázi, amfetaminy, LSD a jiné halucinogeny, crack, kokain a heroin.

Graf 1b

Celoživotní užívání jakékoliv
nelegální drogy^{a)} podle pohlaví.
2007. Údaje v %.

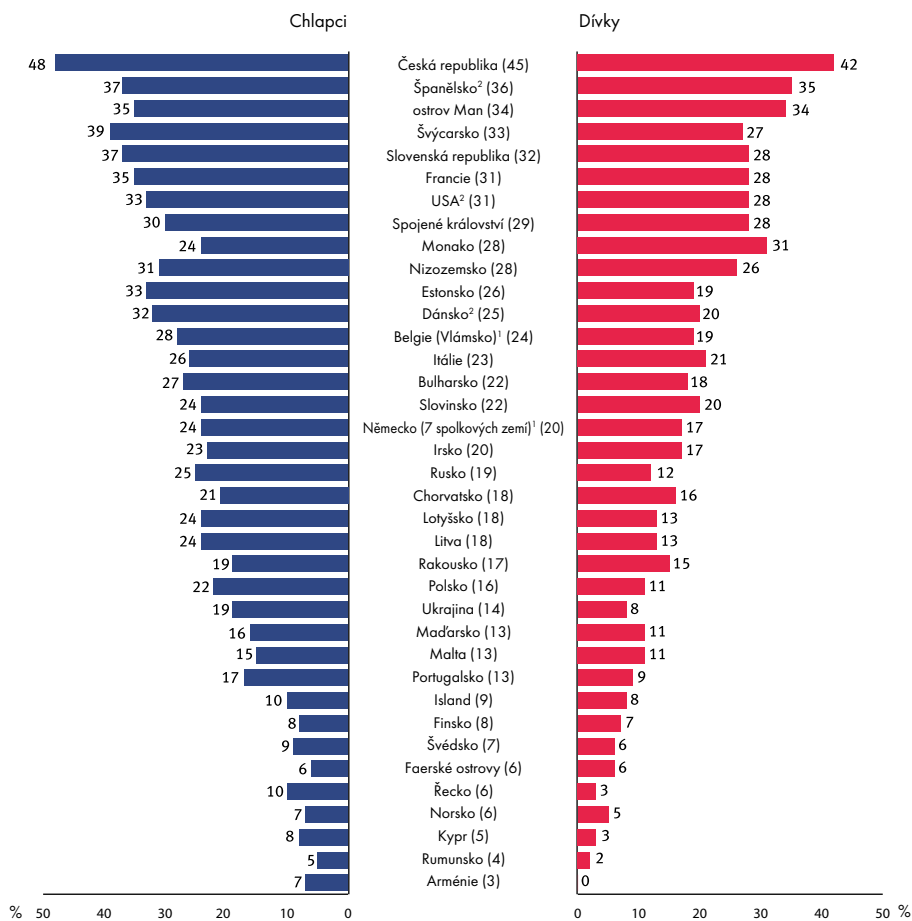
Graf 2a

Celoživotní užívání
marihuany nebo hašiše.
Všichni studenti. 2007.
Údaje v %.

¹⁾ Belgie a Německo: omezené geografické pokrytí.

²⁾ Dánsko, Španělsko a USA: omezená srovnatelnost.

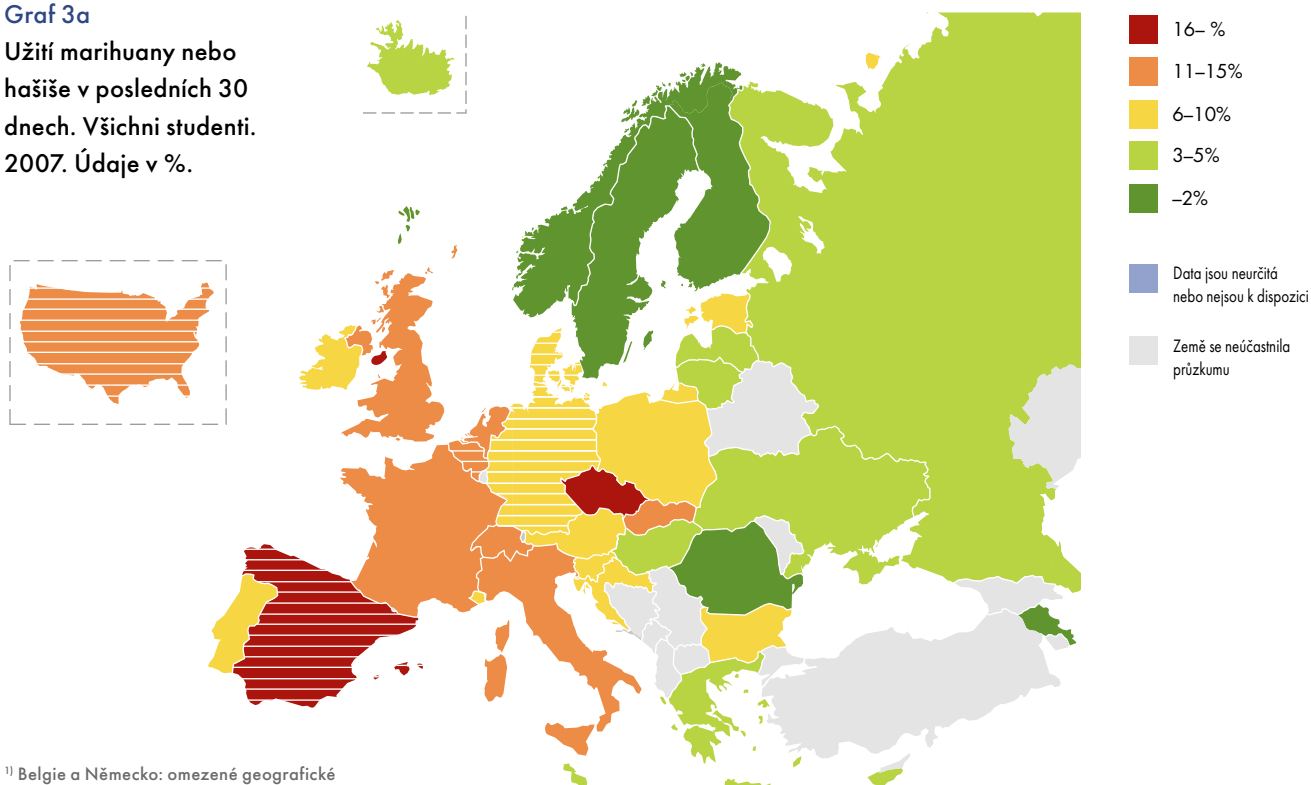

Graf 2b

Celoživotní užívání marihuany
nebo hašiše podle pohlaví.
2007. Údaje v %.

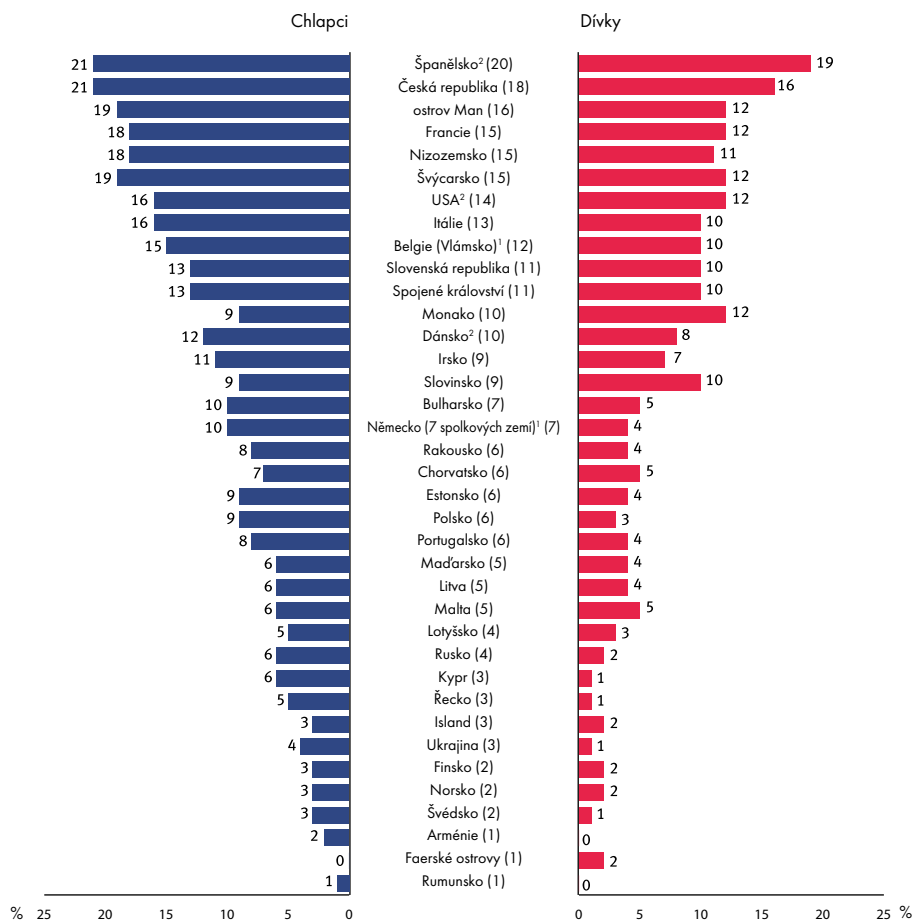
Graf 3a

Užití marihuany nebo
hašiše v posledních 30
dnech. Všichni studenti.
2007. Údaje v %.

¹⁾ Belgie a Německo: omezené geografické
pokrytí.

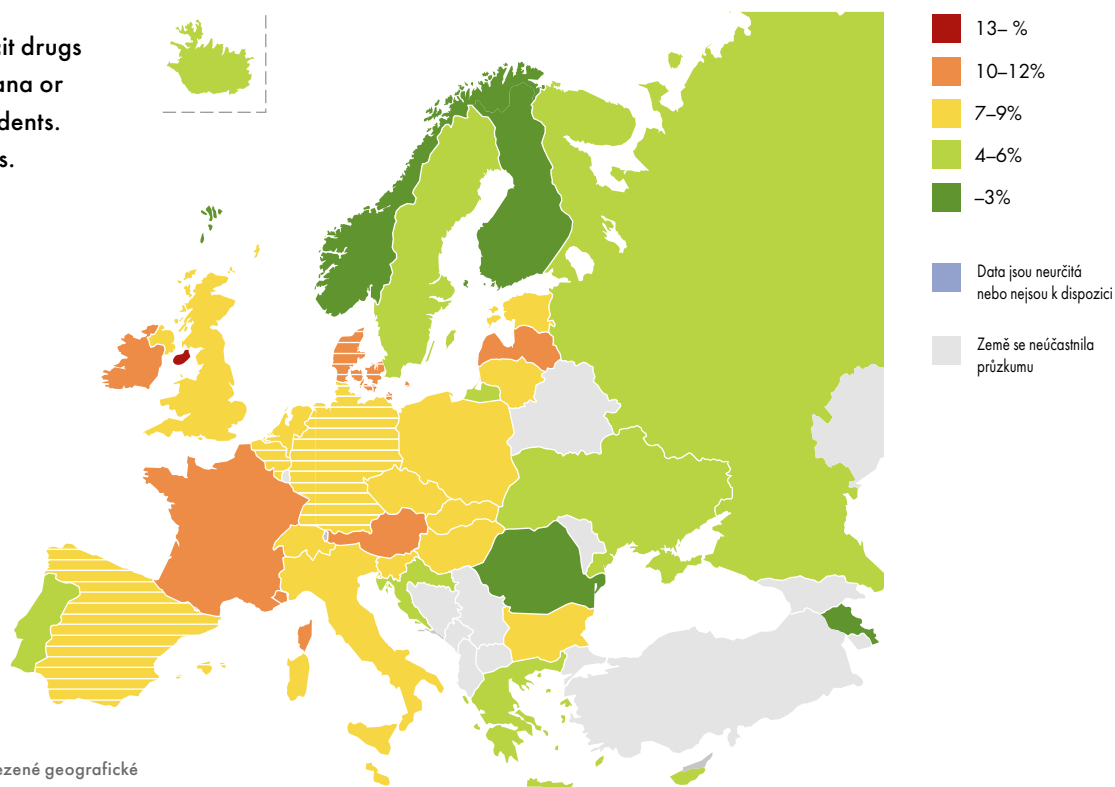
²⁾ Dánsko, Španělsko a USA: omezená
srovnatelnost.

Graf 3b

Užití marihuany nebo hašiše
v posledních 30 dnech podle
pohlaví. 2007. Údaje v %.

Graf 4a

Lifetime use of illicit drugs other than marijuana or hashish ^(a). All students. 2007. Percentages.

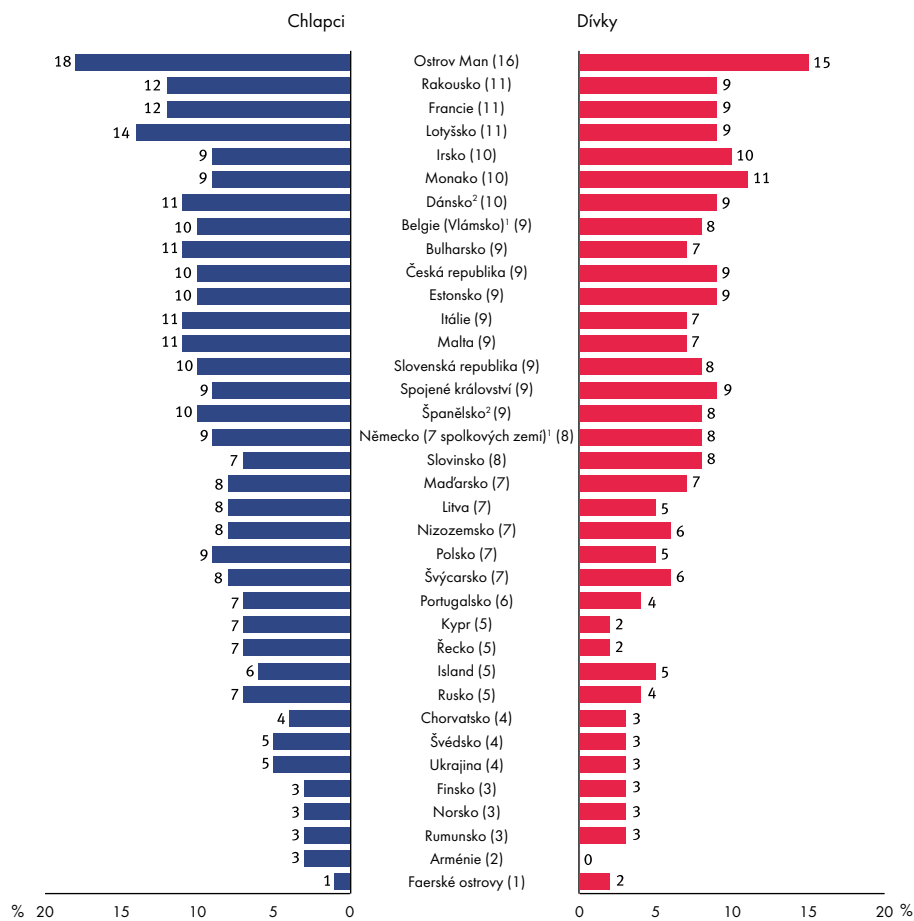
¹⁾ Belgie a Německo: omezené geografické pokrytí.

²⁾ Dánsko a Španělsko: omezená srovnatelnost.

^{a)} „Jakákoliv nelegální droga s výjimkou konopných látek“ zahrnuje extázi, amfetaminy, LSD a jiné halucinogeny, crack, kokain a heroin.

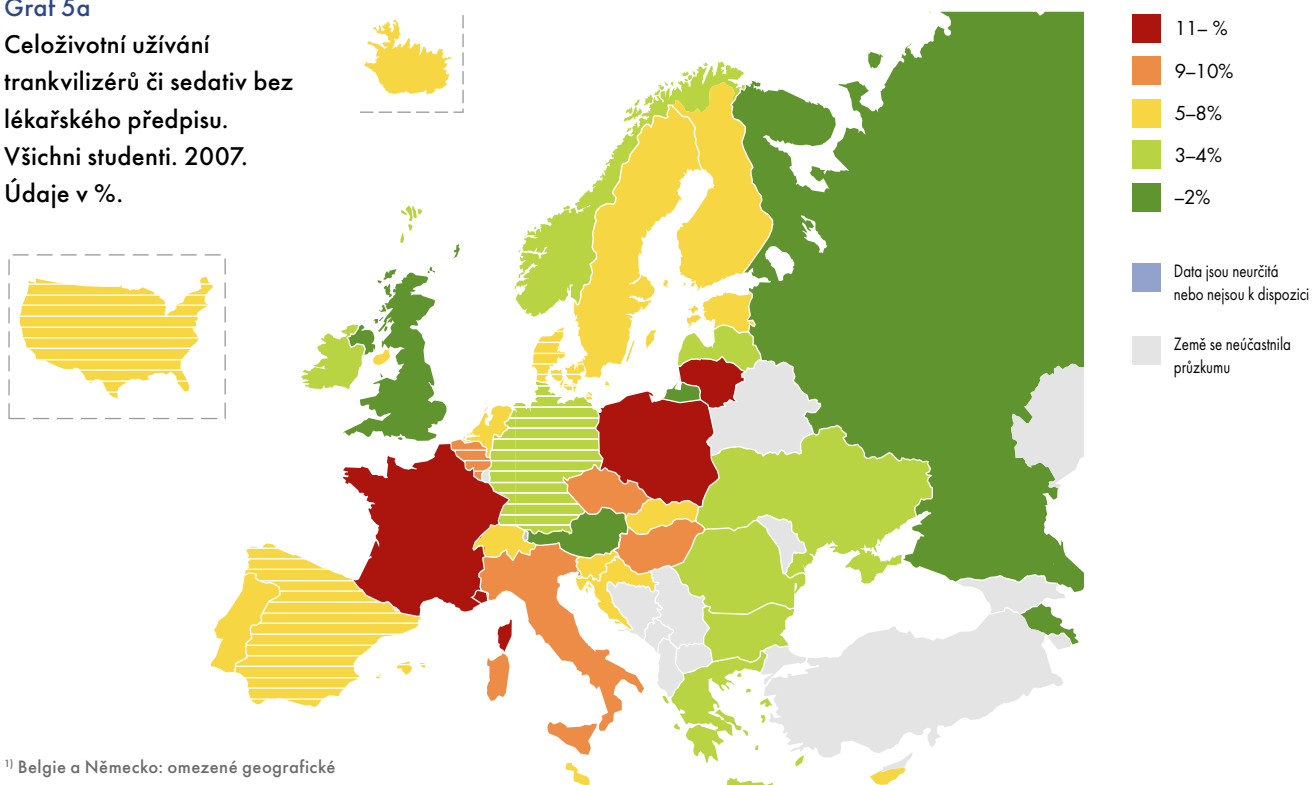
Graf 4b

Celoživotní užívání nelegálních drog s výjimkou marihuany a hašiše ^{a)} podle pohlaví. 2007. Údaje v %.

Graf 5a

Celoživotní užívání
trankvilizérů či sedativ bez
lékařského předpisu.
Všichni studenti. 2007.
Údaje v %.

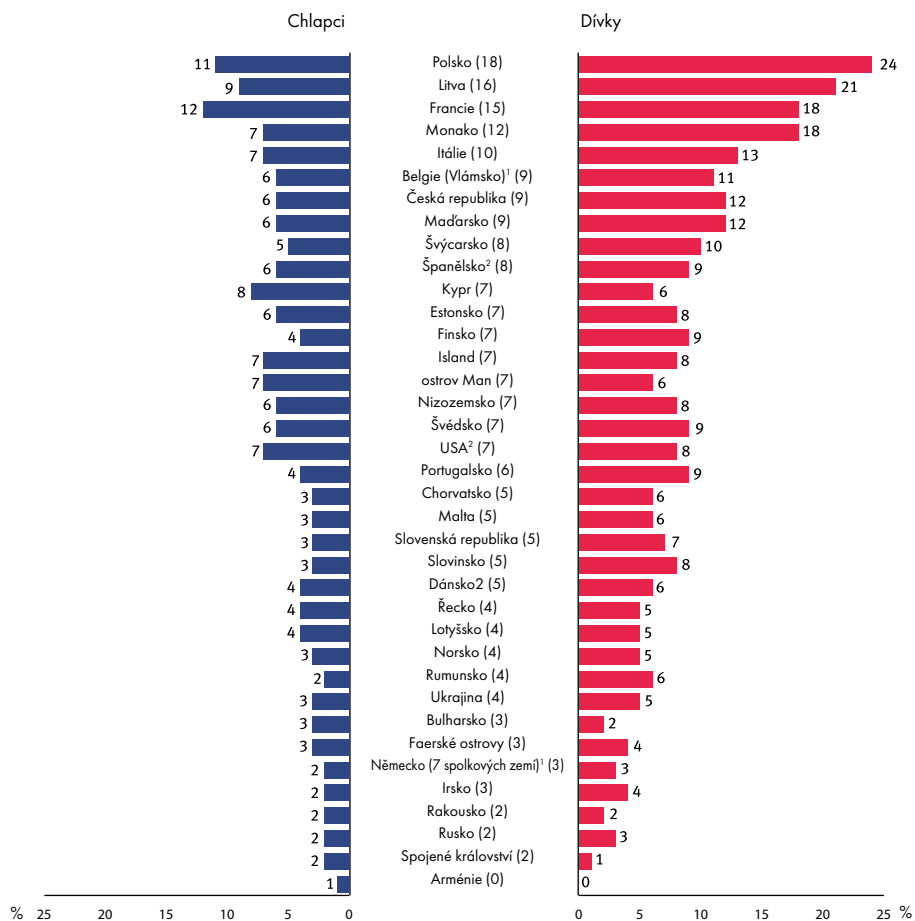

¹⁾ Belgie a Německo: omezené geografické pokrytí.

²⁾ Dánsko, Španělsko a USA: omezená srovnatelnost.

Graf 5b

Celoživotní užívání
trankvilizérů či sedativ bez
lékařského předpisu podle
pohlaví. 2007. Údaje v %.

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost

Souhrn — zpráva ESPAD za rok 2007

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství

2009 — 18 pp. — 21 x 29.7 cm

ISBN 978-92-9168-353-6

O EMCDDA a ESPAD

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) je jednou z decentralizovaných agentur Evropské unie. Agentura byla založena v roce 1993, sídlí v Lisabonu a slouží jako ústřední zdroj komplexních informací o drogách a drogové závislosti v Evropě.

EMCDDA shromažďuje, analyzuje a šíří věcné, objektivní, spolehlivé a srovnatelné informace o drogách a drogové závislosti. Svým uživatelům tak poskytuje fakty podložený obrázek tohoto jevu na celoevropské úrovni.

Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) je výsledkem společného úsilí nezávislých výzkumných týmů ve více než čtyřiceti evropských zemích. Jedná se o celosvětově nejrozsáhlejší mezinárodní výzkumný projekt na téma užívání návykových látek dospívajícími.

Projekt ESPAD byl zřízen v roce 1993 z iniciativy Švédské rady pro informace o alkoholu a jiných drogách (CAN) a za podpory skupiny Pompidou Rady Evropy. První sběr dat proběhl v 26 zemích v roce 1995. Zpráva ESPAD za rok 2007 pojednává o výsledcích čtvrté vlny sběru dat, která byla provedena v 35 zemích v roce 2007.

Tento souhrn a jeho jazykové mutace vznikly díky spolupráci mezi agenturou EMCDDA a projektem ESPAD. Mezi naše společné cíle patří rozšíření přístupu k informacím a odborným poznatkům o konzumaci alkoholu a užívání jiných drog mezi studenty získávaným v rámci projektu ESPAD a zlepšení dostupnosti, kvality a srovnatelnosti dat ze školních studií.

Úřad pro úřední tisky
Publications.europa.eu

ISBN 978-92-9168-353-6

